

Interview med Claus Helweg Ovesen

Foretaget d. 28/11 kl. 14:00, Roskilde

Line:

Vil du starte med at fortælle lidt om dit arbejde?

Claus:

Ja. Jeg hedder Claus Helweg Ovesen, født 1945, biologistudium ved Københavns Universitet fra 1963 til 1970, ansat som videnskabelig assistent, hvilket i realiteten betød naturfaglig eller biologisk sekretær for Naturfondsrådet fra 1970 til 1975, og så kom jeg over i fredningsstyrelsen, som senere blev til skov- og naturstyrelsen, som i dag hedder Naturstyrelsen. Og der har jeg arbejdet med mange forskellige ting. Også lidt med nationalparker, da det kom op. Og jeg har været i arbejde i Vestsjællands amt med fredningsplanlægning i halvandet. Og så har jeg, det der er mest relevant her, det var at jeg fra 2004 og fem år frem har været sekretær for Naturpark Åmosen. Og så har jeg i de sidste fem år været i nationalparkrådet for Skjoldungernes Land, fordi jeg er medlem af bestyrelsen for Botanisk Forening. Og så sidder jeg også for Botanisk Forening i nationalparkrådet. Så derfor har jeg den tætteste føling med Skjoldungernes Land. Og så kommer jeg om sommeren i Thy, og har været almindelig bruger af Nationalpark Thy, og har jo også været i Mols Bjerge og i Vadehavet. Jeg har ledet en botanisk ekskursion i Nationalpark Vadehavet. Og i Kongernes Nordsjælland har jeg jo også været, men ikke så forfærdeligt meget qua nationalpark. Og jeg sidder jo med botanikken og dermed varetager en af de naturfaglige interesser i det her nationalparkråd for Skjoldungernes Land. Og det jeg sådan fagligt har arbejdet med, det har blandt andet været naturpleje og aktiv forvaltning af natur med henblik på at fremme primært de biologiske interesser. Jeg har også interesse i det kulturhistoriske, og har også haft noget samarbejde med arkæologikolleger, blandt andet i Åmosen. Nationalparkerne har jo fået en plads i den almindelige bevidsthed, fordi man har haft en aktiv naturformidlingside og kulturformidlingside. Det naturvidenskabelige taler man overalt om, om det har plads nok, og det sådan noget man gør for ind- og udenlandske turister og så videre. Og det jeg vil sige der er, at den kritik er berettiget på en måde, men det der er problemet her i Skjoldungernes Land, hvor

vi endda har en budgetvejledning, der siger 40 % af budgettet skal gå til at fremme de naturvidenskabelige og biologiske ting, men det med at finde projekterne og finde ud af, hvad det er man skal gøre. Tit er det jo noget med at bekæmpe den tilgroning, som foregår, men hvordan man skal gøre det... Vidensgrundlaget er ikke altid tilstrækkeligt, og det med at få aftalerne på plads, det tager tid. Så det er nemmere at lave en folder og arrangere nogle ture, og i nogen grad, selvom det ikke altid er nemt at lægge en sti og opføre en facilitet, altså det der man gør for friluftslivet. Det med at finde ud af, hvad man i praksis skal gøre for at fremme en bestemt planteart, det er mere kompliceret og tager længere tid, og der skal forhandles mere tilrette. Så det er noget af grunden til, at det ikke er blevet til så meget. Det er nemmere for nationalparkerne, og vi kan tale lidt om naturparker, hvis det interesserer jer, fordi det er jeg også noget involveret i. Det er nemmere at lave et publikumsprogram og faciliteter og lave nogle pæne foldere, og eventuelt også lave nogle stier. Det er i nogen grad også den kulturhistoriske pleje. De biologiske ting er mere komplicerede at få det på plads, og få det gennemført til nogle gode resultater. Så derfor halter det noget bagefter, men det betyder ikke, at man ikke skal gøre det. Og det I nævner som naturnationalparkerne er et mærkeligt begreb, og det undrer mig meget at de har fået så meget politisk medvind, og der er endda kommet en lov om det, men det er jo Rune Engelbreth, som på mange måder er en beundringsværdig person, det er ham der har skabt begrebet, og talt sig tilrette med politikerne. Det er det der med at få noget størrelse ind i forvaltningen. Altså at man har disse større arealer, hvor man har nogle store græssere gående, og jo helst vilde græssere, som europæiske bisoner og tarpaner. Det er der behov for, men er Danmark måske alligevel for lille til at man rigtig kan tænke ranchdrift. Jeg har arbejdet i Skåne i et halvt år, og der var et stort militært øvelsesområde, hvor man havde ranchdrift, også med tamt kvæg, men det var ligesom plads til. Danmark er jo lidt lille. I Thy kan man gøre nogle ting, men her i mit eget højt værdsatte område Skjoldungernes Land, der er det jo svært. Og I har også hørt om det med at hegne i nogle af de større skovområder og have store græssere gående der, så bliver rytterne og fodgængerne gale over det. Så Danmark er til nationalparkerne, det er nok også derfor det har taget så lang tid inden de kom ind og manifisterede sig, vi har jo heller ikke ret mange af dem endnu, at vi er et lille meget menneskepåvirket land, på ondt, men såmænd også på godt, fordi der er meget af det vi holder af, de her halvkulturer, de græssede enge ved kysterne eller inde i landet, og vi har hederne og græsoverdrevene, det er jo i dag resultatet af husdyrpåvirkning, og det vil vi jo gerne opretholde. Men der er jo mange lokaliteter, der ikke er

så forfærdelig stor. Jeg synes selv at naturnationalparkidéerne er spændende, og Rune har jo lavet nogle fine rapporter. Det er ikke fordi han knipser med fingrene, og siger ”sådan skal det være”. Han har jo gået grundigt til sagen, talt med folk og lavet nogle forslag. Så jeg synes, bortset fra, at vi både har nationalparker, naturnationalparker og naturparker, som er det kommunerne går sammen om at lave, som et planlægningshensyn, som jeg i høj grad synes der er behov for, fordi i nationalparkerne skal man helst have den her dominans af statsejet område. Men det bliver lidt forvirrende med de forskellige typer. Men hvis resultaterne bliver velfungerende, så kan vi jo være glade alligevel. Jeg har været i nationalparkrådet blandt andet sammen med Jesper Brandt. Han er en meget klog mand, og mere teoretisk funderet end jeg er, så jeg kan anbefale en samtale med ham, men det bestemmer I jo selv. Han sidder på RUC. Jeg sidder næsten ikke på RUC mere. Jeg har en lille plads på emeritusrummet. [small talk]. Jeg er ikke forsker selv, jeg er forvalter og udredningsmand og formidler. Jesper er rigtig forsker. Det er jeg ikke, det må jeg indrømme. Men der skal også nogen til at lave alt det andet. Jeg kan lige slutte den her indledning med at sige. [overflødig]. Den mand, der står for det meste af naturplejen hedder Thomas Vestergaard, som er en mand med meget praktisk erfaring og god indsigt i praktisk naturforvaltning, men det er ham der står for naturkvalitetsøgning inden for Skjoldungelandet. Og vi har fjorddelen og vi har landskabs- og skovdelen. Og der er projekter i gang i begge dele.

[snak om projekter på kort over nationalparken]

Line:

Nu var meningen med nationalparkerne i første omgang at skulle stoppe tilbagegangen af biodiversitetens mangfoldighed. Hvorfor tror, at det ikke er lykket?

Claus:

Det er jo i nogen grad de ting jeg nævnte før. At sådan en faktor som kvælstofnedfaldet, vi har lidt små højmoselignende eller sådan nogle tilgroningsmoser, og her er der jo så meget dyrket land, både udenfor men såmænd også indenfor [nationalparken]. Så sådan en påvirkning kan man jo ikke rigtig slippe for, lige meget for meget man freder. Det kommer fra omgivelserne. Der er nogen naturtyper, de næringsfattige typer, det er svært at sikre dem. Også hydrologien er

meget påvirket, også i ret vidt omfang inden for nationalparkområdet. Man kan gøre noget for det. Man kan standse sådan noget afvanding. Og det er også sket inden for Skjoldungernes Land. Men det er også svært. Nogen steder er der jo sket en naturkvalitetsøgning, og andre steder gror det stadig til, selvom det er blevet nationalpark. Men et stort gennembrud for bedre biodiversitet... noget af årsagen til det ikke er sket i det omfang, man kunne ønske sig, er jo også at det hele er baseret på frivillighed i nationalparker i Danmark. I andre lande er nationalparker eget af staten. Og det vil sige, at staten har fuld råderet over forvaltningen. Nogle steder i Thy og Vadehavet er meget store dele statsejede. Hos os i Skjoldungernes Land er det påfaldende lidt staten har. Der er noget, men det er meget lidt. Og det betyder også at de forvaltningsmuligheder man har, skal man som jeg nævnte før tale sig til rette med... dels finde ud af, hvad der skal gøres og derefter tale sig til rette med lodsejerne. Og det er altså også sket i en række tilfælde. Her på skravernæbet, hvor der er sjælden flora på skrænterne, der er lavet en rydning deroppe. Og det har også hjulpet på knopnellikker og hvad der ellers gror der. Men det er lidt arealmæssigt beskedne ting. Naturkvalitetsmæssigt og artsikringsmæssigt kan det jo godt være værdifuldt. Men det er noget af det naturnationalparkidéen er. At vi skal have nogle større områder, og hvor den her gartneragtige naturpleje, som jeg selv er vokset op med professionelt i naturfredningsforeningen, hvor man siger, at det med at lave naturfrednings eller "landbrugsdrift", for lige at bruge et drillende udtryk, at det vil man ikke. Vi skal have nogle store områder, og vi skal have noget fri dynamik, og den naturlige naturudvikling i Danmark, skal den bremses, så skal det være fordi der går nogle store græssere, og det kan også være hjorten. Og der også altid en vis træghed i et offentligt system. At vi kan se med Aage Jensens fonde, som har købt Vejlerne, Æbleø og Lille Vildmose, at sådan en fond, der køber og har mange penge kan arbejde mere radikalt end hvad staten eller en anden offentlig ejer typisk gør. Jeg kan ikke lige sætte tal på det der, men jeg tror nok, at hvis man kigger på detaljer, så har nationalparkerne hjulpet. Men det store gennembrud for vild natur i Danmark, har der jo ikke været. I Thy og Vadehavet er der klitterne og klithederne og kysten, der er meget vildhed. Mols Bjerger er også et magert kulturlandskab, et ret fedt kulturlandskab. Og Kongernes Nordsjælland er også i Gribskov og Esrum Sø, er også et fint kulturlandskab, hvor man godt kan lave nogle større ting, men så møder man altså også modstand. Selv naturens venner er gale over udsigten til hegn, altså dem der er vant til at ride eller gå derinde. Der er også lidt en tradition med at gå mere radikalt til værks. Nogle af mine kammerater i Botanisk Forening er udelukkende kritisk

overfor nationalparker, og det hjælper ikke noget som helst. Nu er jeg jo selv involveret her som rådsmedlem og kender jo forvalterne der. Jeg synes i og for sig, at der er mange gode projekter og resultater. Og en af mine kammerater, Søren Grøntved Christiansen, som for øvrigt også ville være interessant at snakke med.

Line:

Ham har vi snakket med.

Claus:

I har snakket med Søren. For han er jo en meget dygtig botaniker og har et kæmpe lokalkendskab, fordi han har været botaniker i Lejre Kommune. Med ham som konsulent, og lidt mig selv, der er det jo alligevel blevet til en hel del. Men det er jo ikke arealmæssigt noget der tæller meget. Men naturkvalitetsmæssigt og med et botanisk detailsyn, der er der alligevel kommet noget.

Line:

Det her gennembrud, som der ikke har været i forhold til biodiversiteten, er det så det naturnationalparkerne skal gøre i stedet for?

Claus:

Det er det jeg har nævnt, med at lægge nogle større arealer ud, som enten er helt uden påvirkning eller eventuelt har påvirkning fra disse store græssere. Ja bævere kan vi tage med i den gruppe, selvom den ikke er så kæmpestor. Det er noget af det at skabe nogle store oplevelsesmuligheder der. Altså nogle store biotoper, også for det vilde dyreliv; fugle, insekterne og padderne. Jeg synes det er et spændende initiativ, men vort land er lille, også at kæmme igennem for at lave sådan nogle større områder, der ligger i naturnationalparktilstand. Det må vi se, om det overhovedet kan lade sig gøre. Miljøministeren har jo været loyal overfor idéen, og har jo talt

pænt for det, for der har jo også været modstand mod det. Jeg er jo botaniker, og Søren er også god til sommerfugle, og der kigger man jo på mindre enheder også. Jeg holder meget af de store enheder, og det tror jeg bestemt også at Søren gør, men vi kigger altså også på små lokaliteter. Jeg vil sige, at et nationalpark udlæg fortsat skal suppleres med mere traditionelle plejeinitiativer, sådan så de steder... Skovengene hernede, om man kan få den græsningstæthed, det har Søren jo været med til, jeg har faktisk aldrig nået at slå med le dernede. Men det er både og. Man skal både have detaljeret pleje på nogle højtprioriterede lokaliteter for sjældne arter og ting man gerne vil bevare [...]. Og så kan man også have det der udlæg af større hegn til nationalparkdrift, hvor det passer sig selv, bortset fra de store græssere. Men hvor mange elsdyr, bisoner og vilde heste, der ligesom er plads til i vores land, altså det er ikke nemt i Skjoldungernes Land, det er jo denne her mosaik. Jeg håber det kan blive til noget, og jeg mener også, at der er nogle planer hernede i Bistrupskovene, og jeg har også bedt om, at vi tager det op i nationalparkrådet, og drøfter de muligheder der er, og hvordan nationalparken skal prioritere de her indsatser. Men for mig er det et både og. Både for detaljer, og også det større. Et sted som ikke er nationalpark, men hvor jeg er kommet i nogle år, er nede på Falster. Midt i det smalle Falster ligger der Bøtø nor, som var et kæmpestort nor indtil for 150 år siden, og så har man afvandet, og det er så endt med at blive et ganske lille område. Og der har man så lavet naturgenopretning, og det er blevet et stort område, hvor der jo er helt fantastisk med traner, havørne og mange slags vadefugle og andefugle. Og der har man så græsning med de her polske heste, noget det minder om europæiske vildheste. Og også kvæg for øvrigt. Jeg synes det er blevet til vældigt meget. Det er en meget aktiv naturgenopretning og efterfølgende forvaltning. Men jeg synes det er blevet til et fantastisk godt fugleområde dernede. Men sådan en aktiv påvirkning her og der, hvor man får hævet vandstanden og sætter græssere ind, der kan man godt skabe noget, der efter danske forhold er ret storslået natur. Men vi har jo fjorden her, som er et meget vigtigt fugleområde, og det er også noget, der arbejdes med. Med fredning på fugleholmene, og jeg mener også at noget af Roskilde Fjord er noget, hvor der ikke må drives jagt. Det er jo meget store tal af nordiske dykænder der ligger her i fjorden, så det er vigtigt at de ikke bliver jaget rundt af jagere hele tiden.

Niels:

Forvaltningsmæssigt, mangler nationalparkerne nogle værktøjer for at kunne gøre en større forskel for biodiversiteten?

Claus:

Ja, det gør de. Naturpleje som jeg selv har været med til at sætte i værk i løbet af mit relative lange naturfredningsliv, det er jo noget med at det er landmændene, der har husdyr, og så kommer fredningsmyndigheden og siger, at nu rydder vi for træer, sætter et hegn og vil du så ikke komme med dine husdyr. Det fungerer tit, men der er en vis ustabilitet. Det jeg har set når jeg har rejst i østeuropæiske lande, måske især inden systemskifterne, der havde man nogle statslige naturfredningsfavne. Det har jeg oplevet i Ungarn, hvor man havde gammeldags kvæg gående, og dem kunne man så sætte ud og lave steppepleje, som ikke er dem man bruger til almindeligt kvægbrug i Ungarn i dag. Jeg håber noget af det findes stadigvæk, der er jo sket en del med systemskiftet og privatøkonomi og så videre. Men det med at man havde den fulde ejer- og dispositionsret. Det her med græsningen er en meget vigtig ting, og det er også det staten så er begyndt på med bisonokser og bæveren, og også nede på Bøtø. Det er den danske naturfond dernede, hvor man altså har brugt de der heste. Men at man ikke altid havde det der med, at det er privat ejendom og at man skal ind og lave nogle ordninger, som ejeren accepterer. Sådan er det jo i Danmark, og det skal jeg ikke tale imod. Men i naturforvaltningssammenhæng, ville det være rart med noget mere, hvor man bare sagde "sådan skal det være". Det kan man jo i statsskovene, og det er der også en tydelig udvikling mod. Jeg har jo selv været med fra statsskovene, hvor en faktor vi var lidt på krigsfod med, da jeg var freder i kulturministeriet [...]. Hele indstillingen til statsskovdriften har jo ændret sig enormt meget i de årtier jeg selv har været med. Og det der med, at man skal producere natur, naturbevarelse og oplevelser for publikum, og der er ingen grund til at et statsligt skovvæsen konkurrerer på træproduktion med det private skovbrug. Der er jo meget kulturskov i statsskovene, og der bliver også dyrket træ i et vist omfang stadigvæk, men det primære mål er naturkvalitet og oplevelser for publikum. Jeg tror at de statslige arealer, det er noget med 11% af landets arealer, hvor 2/3 er skovklædt, og den sidste tredjedel er heder og klitter og alt muligt, det er der nogle vældige muligheder i. Og det er også det der er sket i Thy Nationalpark, hvor man har fjernet en del klitplantage og genskaber klitheder. Det er jo fantastisk, når man kommer her fra det frodige og tætbefolkede Sjælland, og

tager rundt der i Thy Nationalpark, det er dansk natur, når den er mest storslået.

Line:

Vi undersøgte det økonomiske aspekt af nationalparkerne, og som vi kunne forstå får hver nationalpark cirka 7 millioner om året.

Claus:

Det tal kender jeg også, ja.

Line:

Det er ikke meget.

Claus:

Nej, men jeg må indrømme, at jeg ikke kender tallene fra andre lande. De 7 millioner fra staten bliver så suppleret med at kommunerne kommer med noget, og fonde, og vi skal altså også se på den danske naturfond. Det jeg nævnte med Bøtø på Falster, det er meget naturfonden, det er ikke en nationalpark, men jeg vil sige, at det kunne man godt kalde Sydfalster Nationalpark, men pyt med det. Der er jo kommet en masse flot natur ud af det. Og på Manø, som jo er i Nationalpark Vadehavet, der er også sket opkøb, og det er blevet til natur igen der. Det er et specielt sted, men det er for øvrigt et meget spændende og seværdigt sted. Sverige er jo noget anderledes end os, fordi de har jo nationalparker oppe i fjeldene, men der har også Stenhuvud og Söderåsen, men Söderåsen er jo også noget vildere og mere sådan et stort skovområde. Allerede Skåne er jo noget vildere end Danmark. Men at lave sådan en økonomisammenligning med Sverige, hvor der for øvrigt også er nogle bittesmå, gamle nationalparker, det er så lidt en anden sag [...]. I hvert fald ville det nok være relativt nemt at sammenligne med nogle tal fra Sverige. Om de 7 millioner per nationalpark er mindre eller større end Sverige, det ved jeg ikke. Skjoldungernes Land var noget som den første direktør, Poul Bjergager [...], var ham som sagde, at der skulle gå 40% til natur, 20% til kultur [...], 20% til friluftsliv og 20% til... i hvert fald 40% til natur, og det er noget de andre nationalparker er misundelige på. Det med at vi har 40% af budgettet, der skal gå til naturprojekter, det er allerede en god status. Og det er altså ikke en biolog, jeg mener bestemt det er Poul Bjergager, der formulerede den fordeling, og det er meget rosværdigt [...].

Linea:

Der kom en kritik af nationalparkerne i 2014, om at de var meget præget af landbrug, by og turisme og sådan noget. Kan du sætte nogle flere ord på, hvordan nationalparkerne kan laves om her ændring, eller hvordan kan de skabe mere sammenhængende natur?

Claus:

Det kan de jo kun ved at tage arealer ud af landbrugsdrift, og så forvalte dem sammen med nogle af de mere deciderede naturarealer, så man får naturgenopretning eller re-wilding. Staten har Boserup skov, og der er jeg for øvrigt selv med i et projekt. Vi har et stævningsprojekt. Det er altså også sådan et kulturhistorisk...

[ikke relevant for projekt]

Boserup er så bynær, og alligevel ikke så kæmpestor. Men Bistrupskovene er der jo også et projekt, altså et nationalparkområde med græsning og så videre. Vores område er nok noget at det, hvor det er sværest trods alt, fordi der er så meget landbrug. Og det som er lidt grotesk, er at det er dyrket land. Det er jo ikke halvdelen, men det er en stor del af det. Og der er ingen restriktioner, det er almindeligt landbrug, det er overhovedet ikke sådan, at det skal være økologisk landbrug. Det ville jo være et meget stort indgreb. Berettiget vil jeg så sige, men at sige at nu skal det være økologisk brug og tager en tredjedel ud af drift, men sådan spiller klaveret endnu ikke. Andre nationalparker, Thy for eksempel, der er langt mindre dyrket land, og også Vadehavet med øerne og marsken. Mols Bjerg nok noget mindre end her, men der er også meget dyrket land. Men man ville lave nationalparkerne så der både var lidt oplevelser for folk, der går eller kører rundt på cykel eller bil, og ligesom ser nogle kønne landskaber, og de kan jo være kønne selvom der dyrkes almindeligt landbrug på. Men nogle større områder med mere vildhed ville jo styrke det danske nationalparkprojekts værdi og prestige. Nogle gange når man kører, er der et skilt, hvor der står, at nu starter nationalparken. Jamen det ligner fuldstændigt et almindeligt hyggeligt dansk landskab, og det er det jo også. Men det har også skulle være lidt praktisk. Motorvejen skærer jo igennem her.

Linea:

Så nationalparkerne kommer faktisk til at have samme problemer ift.

Frivillighedsprincippet?

Claus:

Jo det gør de jo i høj grad. Men jeg tror ganske overvejende det vil ske på statsejede arealer.

Hvilket jo så også er en begrænsning for hvor... men også i privatejede skove, hvor man

pludselig laver et stort hegn og har nogle græssere gående, det kan man jo ikke sådan lige. Man

kan for så vidt godt frede sig til det. Man har stadig muligheden for at frede, og eksproprierer den

brugsret det er for jageren eller skovejeren at kunne gå ind og gøre ditten og datten. Men det

strider imod frivillighedsprincippet. Jeg tror, at det politisk er det så kanoniseret, så jeg tror det at

frede sig til at gøre nogle bestemte arealer til nationalpark med de der

forvaltningsinitiativer, det tvivler jeg på, selvom miljøministeren stadig taler positivt, det ville

hun ikke rigtig kunne holde til tror jeg.

Niels:

Hvordan oplever du lodsejernes respons på nationalparkerne?

Claus:

Den er ret positiv. Den meget iøjnefaldende stor lodsejer er Ledreborg Gods i Lejre [...]. De er

positive. Altså de har stadig skovbrug og landbrug, men sådan noget eventskabelse er også en

vigtig del af deres forretning. Og der er det jo meget positivt at være i nationalparken. [...]. Det

er nogle særdeles fornuftige folk. Og nationalparkens kontor bor jo på Ledreborg Gods. Men

også de andre lodsejere. Da man lavede bestyrelsen, var der en ganske prominent lodsejer, som

man gjorde til formand for bestyrelsen. Og det betyder at bestyrelsen træder med forsigtighed.

Men også stadigvæk så der er et positivt forhold til lodsejerne. Og det kan jo påkalde

utålmodighed hos os, som gerne vil have at naturfremdriften foregår hurtigere. Men hvis man

pludselig havde en situation, hvor der var en masse lodsejere, der var meget gale på

nationalparken, det ville være helt umuligt at arbejde så. Danmark er jo et land, hvor den private

ejendomsret stadig gælder. Så jeg vil sige, at det kunne gå hurtigere, men der er langsomme fremskridt, og forholdet til lodsejerne er alt i alt udmærket.

Niels:

Hvordan er dynamikken mellem nationalparkrådet og nationalparkbestyrelsen?

Claus:

Nationalparkrådet har intet at skulle have sagt. Så galt er det jo ikke. Men det er jo bestyrelsen, hvor Søren, som I har snakket med, sidder, og i kraft af sin dygtighed, så tror jeg nok at de lytter meget til ham. Men han er jo ikke den aggressive type, der siger "nu vi jeg have det sådan". Han er jo sådan en forsigtig mand i ordets gode forstand. Men jeg ved at Sørens store indsigt i plantelivet, den er meget respekteret i bestyrelsen. Og så er der jo et meget dygtigt kontor, Jeg nævnte Thomas Vestergaard, men også direktøren og Malene Bendixen for øvrigt [...]. Men det er jo bestyrelsen og kontoret med direktøren i spidsen. Og rådet er lidt til pynt altså. Men jeg er for så vildt glad for at sidde der. Nu på grund af corona har der også været lang tid, hvor vi ikke har haft møder. Noget af det der har været mest nyttigt, er at kontoret, primært Thomas Vestergaard, som står for den praktiske naturforvaltning, vi har haft sådan nogle diskussionsmøder med Søren og en ornitolog [...], hvor vi har siddet og diskuteret om, hvor der var nogle oplagte projekter. Der har været sådan en kortlægning, af hvor de sjældne, truede planter ligger i nationalparken, og hvad kan vi gøre for dem. Der er sådan et program, og det er jeg meget glad for selv. Så der har været sådan en tættere dialog. Men rådet har ikke så forfærdelig meget at skulle have sagt, ville jeg sige. Det er da bedre end ingenting. [...]. Naturinteresserne er med, men de er jo ikke i flertal i bestyrelsen. Men det er ikke fordi man slås så meget der. Det er mere det der med, at få nogle gode idéer og få nogle positive lodsejere, og få snakket sig til rette med dem, og finde ud af hvad man i praksis kan gøre. Den proces tager jo lang tid, når man skal lave naturforbedringerne.

Line:

Er det noget, der sker løbende? At der er noget kommunikation med lodsejerne?

Claus:

Ja, det mener jeg. Eller det ved jeg. Der er hele tiden nye projekter. Jeg er selv interesseret i formidlingssiden [...]. Formidlingsprogrammet er super godt, vil jeg sige. Og vi samles af og til [...]. Men det vi primært snakker om, med øgningen af naturkvaliteten, og også de arealer hvor naturkvalitetsforbedringen foregår, det er det, der tager længst tid og er mest besværligt. Selvom der i og for sig er midler og god vilje til det. Der sker noget, men det kræver noget tålmodighed.

Niels:

Tror du det ville ændre noget for arbejdet i bestyrelsen og arbejdet med nationalparken, hvis... nu ved jeg at formanden for bestyrelsen bliver udpeget politisk, hvis det var en fra naturorganisationerne, der kom til at stå i spidsen?

Claus:

Det er et godt spørgsmål. Det kunne vel tænkes. Det gode forhold, der er mellem nationalparken og lodsejerne, det er i høj grad Lars Vedsmand, der tegner det. Og selvom det kan sænke tempoet, så er det sådan, at hvis man kommer på krigsfod, sådan er det i vores land, når folk ejer jord eller skov, hvis der er negativ stemning eller modvilje, så er det meget svært. Så skal man jo rejse fredningssager, det giver yderligere besvær. Vedsmand er jo blevet forlænget [...]. Jeg tror der er 3 år tilbage af anden periode, man bliver jo udpeget for 4 år ad gange, både i bestyrelsen og i rådet, så om 3 år skal man altså have en ny formand. Og det kan jo være lidt spændende, hvem man finder frem til. [...] I Vadehavet var det en turistforsker [...]. I Molsbjerge tror jeg nok det har været en tidligere borgmester. [...]. Men det er sådan ret forskellige personer man finder til posten. Men sådan en person med borgmesterbaggrund er i hvert fald det, man har brugt flere steder. Men sådan en radikal ændring i hasten af naturforbedringer, det kan jeg ikke sådan lige forestille mig, at et formandsskifte vil give. Fordi man skal jo lige finde sig til rette. Det er spændende, hvad der kan komme ud af et muligt udlæg til naturnationalparker nede i Bistrupskoven, det er jo interessant.

Niels:

Er der noget, du føler vi ikke lige har været rundt om?

Claus:

[taler om kort og potentielle udvidelser].

[Slut på interview]